

PS

ALLEHANDA OM VARJEHANDA

Avdelningen aktar icke för rov att återkomma, denna gång med diverse förbryllande iakttagelser.

Från Claes F Högman i Uppsala har föreståndaren tillställts ett klipp ur årets januarinummer av Transfusion. Skriver där kryobiologen Harold T Meryman, som enligt Högman har tagit för vana att då och då lägga in en vers i sina föredrag »till stor glädje för de flesta» men också till »stor förundran och osäkerhet hos representanter för institutioner som håller styvt på att vetenskap är allvarliga saker».

Själv anser föreståndaren, i likhet med Sigfrid Lindström, att det som inte tål skämtas med inte heller förtjänar att tas på allvar. Därför tövar han inte att återge ett blodrelaterat smakprov:

*The erythrocyte has one delight,
To circulate both day and night.
I stopped one as he passed my way
And asked him what he had to say.
»Our life», he said, »is one of crisis,
Lived in the shadow of instant lysis.
The thing a red cell fears the most
Is becoming a pale transparent ghost.
But that may help explain», he said,
»Our motto, better red than dead.»*

I klippet berättar Meryman att han aldrig blev återinbjuden till Royal Society i London, sedan han 1956 avslutade en presentation av kryobiologin med följande:

*I really think that I could freeze
My mother-in-law with the greatest ease.
The only thing that gives me pause
Is what will happen when she thaws.*

I ett annars vänligt brev från Fritsla utsätts föreståndaren för titulaturen »den bakersta redaktören». Nu hör han i och för sig inte till dem som hakar upp sig på sådant, men vill ändå försynt påpeka att med å avdelningen vedertagen bläddringsteknik skall de sista förvisso alltid vara de främsta.

Det medskickade citatet är i och för sig njutbart, men skulle må väl av en närmare angivelse av årgång och nummer. I väntan därpå måste det nog bli liggande.

Avdelningen måste återkomma.

Möte på mottagningen

Den som ingen ordbehandlare har att slipa får ta fram den gamla Olympian eller vad som kan stå tillbuds (nytt ord för »till buds», åstadkommet genom en darning på den s k manschetten).

Sålunda Kria I: Vad som är fascinerande med läkaryrket är att man alltid bör vara beredd på att det vanligaste visserligen är sannoliktast, men att det osannolika kan dyka upp i och med nästa patients inträde på scenen – gående, åkande i rullstol, liggande på något (sannolikt skulle även andra entrésätt vara möjliga). Vad som helst kan ju strängt taget ha inträffat med vederbörande.

Att såpass få märkvärdiga händelser ändå rapporteras till offentligheten torde bero på tystnadsplikten. – Går det att relatera händelser i sjukvården utan att någon skulle kunna identifiera sakernas tillstånd när det hände? Hur lång är den eventuella preskriptionstiden? Finns regler i ämnet? Vad säger Socialstyrelsen?

Nedsvalda föremål hos barn tycks

dock vara ett godkänt område för relaterande av dylika händelser.

Vågar mig ändå på ett annat exempel: För rätt många år sedan, när jag hade ett vikariat som t f provinsialläkare, dök där på morgonen upp ett äldre lantbrukarpar på mottagningen. Båda var relativt talföra och det framkom att kvinnan just på morgonen hade kommit i tid att kapa repet då mannen haft för avsikt att hänga sig: Man tyckte ändå att man borde söka läkaren för att höra om mannen blivit skadad.

– Fastän ung och grön övervägde jag naturligtvis frågan om patienten på intyg borde sändas till närmaste mentalsjukhus. Så vitt jag nu minns, föreslogs detta förfarande men avböjdes å det bestämdaste av paret.

Efter avgivet löfte om att saken ej skulle upprepas avtågade de båda och efterhörde ej vidare – åtminstone inte under tiden för vikariatet och ej heller senare.

*Kjell A Eriksson
Uddevalla*

Hur påverkar drinken aptiten?

Det franska uttrycket »apéritif» uttrycker rimligen att en alkoholhaltig dryck före maten uppväcker aptiten och stimulerar födointaget. De flesta aperitifer är en blandning av alkohol och bittra smakämnen, t ex malört eller liknande i vermouth.

De vetenskapliga bevisen för att drinken verkligen stimulerar aptiten har dock varit bräckliga. Poppitt och medarbetare från Cambridge [1] har nu undersökt förhållandena grundligt och vid en testmåltid mätt energiintaget efter drinken hos 20 normalviktiga kvinnor. De kom vid fyra olika tillfällen för att äta en spaghettimåltid med frukt-dessert. Efter att ha intagit en av fyra alternativa drinkar: gin och tonic, »gin och tonic», dvs alkoholfri ginsmakande non-kalorisk dryck, kolhydratdrink med ginsmak samt vatten.

Dryckerna serverades som (3 dl) longdrinckar och intogs under en kvart. Sedan skattades hunger- och mättnadskänslor vid olika tillfällen varefter testmåltiden gavs. Det visade sig att den alkoholhaltiga longdrincken varken stimulerade eller minskade upptaget. Energin i alkoholen eller i kolhydratdrinken räckte inte heller till för att minska födointaget vid måltiden, dvs kvinnorna kunde inte känna att de fått ett visst kaloritillskott före måltiden. Skattnings-

skalorna om hunger och mättnad påvisade inga egentliga tydliga signifikanser.

Författarna drar slutsatsen att en drink före maten inte tycks ha någon egentlig effekt på födointaget. Om detta sedan är goda eller dåliga nyheter kan vara osagt, och framgår definitivt inte av undersökningen.

Stephan Rössner

Referens

1. Poppitt SD, Eckhardt JW, McGonagle J, Murgatroyd PR, Prentice AM. Short-term effects of alcohol consumption on appetite and energy intake. *Physiol Behav* 1996; 60: 1063-70.